

Invenția se referă la parazitologie, în special la un procedeu de combatere biologică a căpușelor ixodide care poate fi utilizat în agricultură și în medicina veterinară.

Căpușele ixodide ectoparaziți transmițători ai agenților patogeni ai encefalitei acariene virotice, Laim-boreliozei, rickettsiozei acariene și altor infecții.

Împotriva căpușelor se aplică acaricide și diverși patogeni. Ca rezultat este poluat mediul ambiant, iar căpușele devin rezistente la aceste preparate.

Este cunoscut un procedeu de combatere a căpușelor prin prelucrarea cu preparate pe baza ciupercilor entomofora [1].

Însă, acest procedeu nu este destul de efectiv.

Mai este cunoscut un procedeu de combatere a căpușelor ixodide *Rhipicephalus appendiculatus* și *Amblyomma variegatum*, conform căruia căpușele sunt prelucrate cu emulsie uleioasă din amestec de conidii de ciuperci imperfecte *Beauveria bassiana* și *Metarhizium anisopliae*, separate din sol, gândaci curculionide și lăcuste [2].

Însă și acest procedeu nu este destul de efectiv în combaterea căpușelor ixodide, deoarece preparatele micotice nu provoacă focare epidemice în masă; pentru obținerea unui rezultat pozitiv este necesară o cantitate impunătoare de spori la o unitate de suprafață. Este posibilă și acțiunea negativă a acestor preparate asupra altor organisme.

În afară de aceasta, procedeul necesită un mare volum de lucru, deoarece presupune evidențierea culturilor de ciuperci, pregătirea suspensiei de conidii, a mediului nutritiv pentru cultivare cu utilizarea componentelor costisitori.

Date referitor la utilizarea organismelor vii de exemplu a trihogramei, pentru combaterea căpușelor ixodide în cultura plantelor nu sunt.

Problema pe care o rezolvă invenția constă în majorarea eficacității procedurii de combatere a căpușelor, diminuarea nivelului de poluare a mediului înconjurător.

Esența invenției constă în aceea că căpușele ixodide sunt infectate în locurile lor de răspândire cu conidii de fungi *Bauveria bassiana* izolate din populația naturală la un raport al căpușelor infectate la cele neinfectate de 1:500 respectiv.

Procedeul propus asigură o scădere semnificativă a efectivului numeric al căpușelor ixodide, este ecologic inofensiv, deoarece patogenul este evidențiat din conidii naturale.

Procedeul se utilizează în felul următor.

Inițial se determină focarele naturale cu efectiv înalt de căpușe. Colectarea căpușelor se efectuează pe steag după metoda tradițională (Филиппова Н.А. Иксодовые клещи. Ленинград, Наука, 1977, 357 с.).

Cercetările ulterioare se efectuează în condiții de laborator. Se examinează sub imago de căpușe colectate pentru a identifica prezența conidiilor de fungi *Beauveria bassiana*.

Căpușele cu particularități de infectare se selectează și se plasează în eprubete biologice sterile. Eprubetele sunt păstrate la temperatura de $25 \pm 0,5^\circ\text{C}$, umiditatea medie a aerului de 70...80%, timp de 5 zile. Astfel, se creează condiții pentru dezvoltarea condilor fungilor pe corpul căpușei. Prin aceasta se majorează probabilitatea de infestare.

Eficacitatea procedurii se testează pe speciile căpușelor ixodide *Dermacentor reticulatus* și *Ixodes ricinus*. În experimentele de laborator se utilizează populațiile de laborator a căpușelor, obținute după metoda cunoscută (Филиппова Н.А. Иксодовые клещи. Ленинград, Наука, 1977, 357 с.).

În calitate de material pentru infectare se utilizează imago căpușelor din populații naturale infectate cu boverezioză.

Exemplul 1

Determinarea eficacității procedurii asupra formelor imago căpușelor *Dermacentor reticulatus* și *Ixodes ricinus*.

Într-o eprubetă se plasează 10 forme mature de căpușe sănătoase din populația de laborator, se mai adaugă un exemplar de căpușă infectată cu boverezioză din populația naturală. Eprubetele se transferă în termostat la temperatura de 25°C și umiditatea mediului de 80% pentru 10 zile. Experimentul se repetă de trei ori. În fiecare variantă se utilizează câte 10 eprubete. După expirarea a 10 zile se efectuează evidența pierii căpușelor. Drept martor servesc datele evidenței căpușelor fără prezența patogenului (căpușă infestată de boverezioză).

Rezultatele sunt prezentate în tab. 1.

Tabelul 1

Morbiditatea imago căpușelor *Dermacentor reticulatus* și *Ixodes ricinus*

Specia de căpușă	% mortalității la 100 ex. de ixodide	Martor
<i>Dermacentor reticulatus</i>	73,4±4,7	0
<i>Ixodes ricinus</i>	68,2±5,3	0

În baza datelor din tab. 1 se atestă că căpușă infectată de boverezioză, utilizată în calitate de patogen, provoacă o mortalitate considerabilă a imago căpușelor ixodide. În varianta martor (fără prelucrare) toate căpușele sunt vii.

Exemplul 2

Determinarea eficacității procedurii în raport cu larvele căpușelor *Dermacentor reticulatus* și *Ixodes ricinus*.

În eprubetă se plasează 10 larve sănătoase de căpușe din populația de laborator, se mai adaugă un exemplar de căpușă infectată cu boverezioză din populația naturală. Eprubetele se transferă în termostat la temperatura de 20°C și umiditatea medie de 80% pentru 10 zile. Experimentul se repetă de trei ori. În fiecare variantă se utilizează câte 10 eprubete. După expirarea a 10 zile se efectuează scontarea pierii căpușelor. Ca martor servesc datele scontării căpușelor fără prezența patogenului (căpușă infestată de boverezioză).

Rezultatele sunt prezentate în tab. 2.

Tabelul 2

Mortalitatea larvelor de căpușe *Dermacentor reticulatus* și *Ixodes ricinus*

Specia de căpușă	% mortalității la 100 ex. de ixodide	Martor
<i>Dermacentor reticulatus</i>	93,4±4,7	0
<i>Ixodes ricinus</i>	95,2±5,3	0

În baza datelor din tab. 2, de asemenea, se atestă că căpușa infectată cu boverezioză utilizată în calitate de patogen, provoacă o mortalitate considerabilă a larvelor de căpușe ixodide. În varianta martor (fără prelucrare) toate căpușele sunt vii.

Exemplul 3

După cercetările în laborator, experimentele au fost efectuate în condiții de câmp. Terenul experimental cu dimensiunile (12 x 12) cm², pentru izolarea larvelor de căpușe ixodide din populația naturală se pregătește după metoda cunoscută. Pe el se introduc femele, ce s-au hrănit în condiții naturale, pentru a depune ouăle. În ziua a 10-a după eclozarea larvelor, când ele devin active, se efectuează calcularea numeric după metoda cunoscută. Apoi pe teren se introduce căpușa vie infectată cu boverezioză în proporție de 1:500. La expirarea a 10 zile se efectuează scontarea pierii larvelor de căpușe.

Rezultatele sunt prezentate în tab. 3.

Tabelul 3

Mortalitatea larvelor de căpușe *Dermacentor reticulatus* și *Ixodes ricinus* în condiții naturale

Specia de căpușă	% mortalității la 100 ex. de ixodide
<i>Dermacentor reticulatus</i>	53,4±2,3
<i>Ixodes ricinus</i>	65,2±4,6

Prin urmare, procedeul propus de combatere a căpușelor ixodide permite de a micșora semnificativ efectivul numeric al căpușelor la toate stadiile de dezvoltare. Procedeul este inofensiv biologic.